

MÅL OCH BUDGET FÖR 2027 - 2029

Ett bättre Luleå för
alla åldrar

K
D

LULEÅ

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

• FÖRORD	SID 3
• INLEDNING	SID 4
• LULEÅ I FRAMTIDEN	SID 4
• EN VÄLFÄRD ATT LITA PÅ	SID 6
• EN STARK GENOMTÄNKT TILLVÄXT	SID 7
• ETT MER HÅLLBART LULEÅ	SID 7
• VÅR LANDSBYGD VÅR TILLGÅNG	SID 8
• VÄRDERA VÅRA MEDARBETARE	SID 8
• CIVILSAMHÄLLET	SID 9
• SKATTEINTÄKTER	SID 9
• STATS BIDRAG	SID 9
• KOMMUNALA BOLAG	SID 10
• KOMMUNSTYRELSEN/KOMMUNSTABEN	SID 10
• ARBETSMARKNAD OCH UTBILDNINGFÖRVALTNING	SID 12
• SOCIALFÖRVALTNINGEN	SID 14
• KULTUR OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN	SID 17
• INFRASTRUKTUR OCH SERVICEFÖRVALTNING	SID 19
• POLITISKT SAMARBETE FÖRE ETT BÄTTRE LULEÅ	SID 21
• DRIFT OCH INVESTERINGSBUDGET	SID 22
• RESULTAT	SID 23

Förord

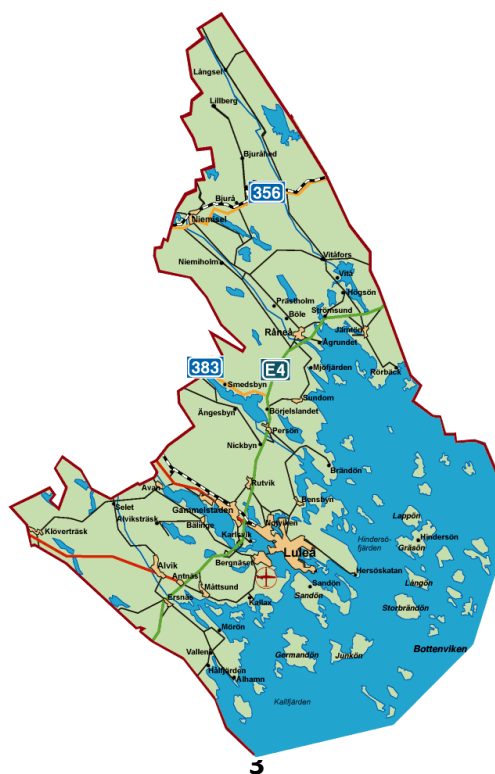
Kristdemokraternas förslag till plan och budget visar hur vi ser att budget ska fördelas mellan kommunens förvaltningar och nämnder samt visa på uppdrag som vi politiskt ger för att Luleå ska vara en plats där man vill leva och verka lång tid framöver.

Konjunkturen i omvärlden har påverkats av en hög inflation vilket har inneburit ökade kostnader som fördyrar investeringar och verksamheter för både kommuner och dess invånare, företagare och besökare. Kommunerna behöver likväl fortsätta arbete med att utveckla välfärden.

Befolkningsutvecklingen påverkar också skatteunderlagen i kommunerna och i tider av stora förändringar är utvecklingen svårbedömd. Den osäkra konjunkturen innebär också att bostadsaktörer avvaktar med sina investeringar.

Den ekonomiska osäkerheten i omvärlden handlar också om en ökad risk för välfärdsbrottslighet som kommuner, regioner och staten behöver förebygga och förhindra.

Den gröna omställningen som industrin driver utmanar kommuner som behöver planera för stora industrier, verksamhetsområden och nya bostäder. Utmaningen handlar bland annat om att balansera investeringstakten med god ekonomisk hushållning så att investeringarna inte påverkar kommande generationer negativt. Utmaningar finns också med finansieringsfrågor och riskdelning, om vilken statens respektive kommunens roll ska vara för finansieringen.

Inledning

Som utgångspunkt i vårt budgetarbete har vi använt det budgetförslag som Kommunstaben presenterade vid kommunstyrelsen i slutet av maj 2026.

Luleå i framtiden

Kristdemokraterna har en viljeriktning att Luleå ska ha en välfärd att lita på samt att Luleå ska vara det viktiga navet som ger hela Norrbotten att vara grunden i vårt lands omställning i den nya industri som kommer göra att vi som land även framgent blir att räkna med vad gäller innovation och tillväxt. Det är med denna inriktning som vi Kristdemokrater i Luleå skulle vilja leda vår stad in i framtiden. Luleå har alla förutsättningar att bli det centrala navet i den viktiga investeringsväg som väntar Norrbotten de närmsta decennierna. För att kunna vara detta tillväxtnav måste kommunen vara en attraktiv kommun att bo, verka och flytta till. En grundläggande förutsättning för detta är att vi erbjuder en välfärd att lita på.

Kristdemokraterna bygger sin långsiktiga vision om samhället på idén om varje människas unika värde och tanken om att människan är ett mål i sig själv. Kristdemokratin är inte systemorienterad, utan värdeorienterad. Det innebär i praktiken att vi inte låser fast oss vid att politiska lösningar måste se ut på ett visst sätt för att vi ska anse dem vara bra för samhället. Vi tror inte att människan kan definieras varken som enskild individ eller som en del av ett större kollektiv. Vår personalistiska människosyn innebär att vi ser varje människa som en del av en rad olika gemenskaper som uppstår naturligt med familj, vänner, grannar, föreningar och arbetskamrater. Tillsammans med vår människosyn präglas vår politiska grundsyn av en rad principer som vägleder vår politiska färdriktning:

- Subsidiaritetsprincipen bygger på tanken om att samhället byggs underifrån och upp och innebär att beslut ska fattas så nära människor som det är ändamålsenligt möjligt.
- Ofullkomlighetsprincipen bygger på insikten att alla människor är det vi kallar dynamiskt ofullkomliga med vilket det följer att alla människor är i ständig utveckling och att ingen är fullkomlig eller fri från misstag.
- Vi tror också på förvaltarskap, tanken att vi har ett ansvar både inför oss själva och andra att förvalta, utveckla, förmera, bruka och bevara de resurser vi har såsom ekonomi, miljö, kultur och personliga förmågor.

Vi ser inte människorna som resurser att hantera eller förvalta oavsett var i livet de befinner sig, utan vi grundar vårt arbete i allas möjlighet till utveckling och självförverkligande. Vi glömmer aldrig att kommunens grunduppdrag ska ge förutsättningarna för detta, då det bara är så vi skapar ett levande Luleå.

Kristdemokraterna vill se en ny tydlig politisk inriktning där vi lägger mindre angelägna saker åt sidan och fokuserar på kommunens kärnuppgifter.

Kommunens kärnuppgifter är:

- Se till att det finns barnomsorg, förskola, grundskola, gymnasieskola och särskola.
- Ordna kommunal vuxenutbildning, svenska för invandrare och socialtjänst.
- Ge en värdig omsorg för äldre och för personer med funktionsnedsättning.
- Planera nya byggen och se till att det finns bostäder som människor efterfrågar.
- Se till så att det är rent och att människor kan slänga sina sopor, att det finns fungerande vatten och avlopp, räddningstjänst och bibliotek.
- Verka för att befolkningen ska känna trygghet i sin kommun.

Luleå kommuns organisation är inte en faktor som själv styr samhället, den är en del av samhället och ska tvärtom organiseras för att kunna tillgodose samhällets behov på bästa sätt. Detta ställer krav på ett perspektivskifte inom organisationen där vi måste åstadkomma mer med ibland mindre kommunal prägel. Kommunen mäts i den skillnad den gör för medborgarna, inte på hur stora och kostsamma investeringarna är. Kommunen måste utifrån sitt unika ansvar ändå arbeta tillsammans med alla aktörer i kommunen för att kunna utföra sina grundläggande uppdrag på bästa sätt. Det kan bara ske genom att en ny struktur skapas med en kultur där det finns tillit till andra aktörer. Vi måste vara välkomnande mot alla, nyfikna på nya arbetssätt och tekniker, och pålitliga i att vi behandlar alla lika.

Vi kristdemokrater vill göra Luleå till en så bra plats att leva på som möjligt, men vi kan inte göra det själva, vi måste låta alla vara med och bidra även i praktiken. Då kan samhällsgemenskap uppstå, det är bara så vi får ett levande Luleå.

En välfärd att lita på

Luleås invånare ska känna sig trygga i den kommunala service som erbjuds från förskolenivå till ålderdom. Varje lulebo ska ha lika möjlighet till en god skolgång, vård och omsorg. Vi kommer våga prioritera och vi kommer satsa resurser på det som är viktigt på riktigt. Du som bor i Luleå ska veta att din skattekrona ska i första hand gå till kommunens kärnverksamheter.

Luleå – Sveriges barnvänligaste kommun

Människor utvecklas, mognar och mår bäst i små grupper. I den lilla gemenskap som en familj utgör får familjemedlemmarna möjlighet att ge och möta kärlek, omtanke och förståelse, men också ställas inför krav och ta ansvar. På det sättet anknyter familjen som gemenskap till människans djupaste behov – behovet att bli sedd och inte vara utbytbar. Ingen familj är helt perfekt och många gånger borde vi stödja mer i föräldrarollen. Föräldrastödsprogram ska utvecklas och erbjudas till blivande föräldrar och föräldrar minst två gånger under barnets uppväxttid. Förskolor ska finnas i familjernas närområden.

I skolan formas och bygger barnen sin framtid. Vårt huvudmål vad gäller skolan är att stärka elevernas lärande på grundskolenivå och andelen som tar examen på gymnasienivå. För att nå dit så ska vi i Luleå skapa en skola där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter. Där kunskapen sätts i främsta rummet, åtgärder för mer studiero prioriteras och den garanterad undervisningstiden efterlevs.

Att värdera barnen handlar om att lyssna till och inkludera barnen. Kristdemokraterna ser fortfarande ett stort behov av att i större utsträckning hitta olika metoder för att barn ska få vara delaktiga i skapandet av ett levande Luleå.

Luleå – där ska man leva livet hela livet

Den kommunala servicen i Luleå ska präglas av kvalitet. Väntetiderna till äldreboenden och hemtjänst ska kortas och äldres ensamhet stävjas, samtidigt som vår kommun ska lägga ett stort fokus på en aktiv kvalitetsuppföljning. Demografiutvecklingen, där både antalet och andelen äldre tydligt ökar, vittnar om att det totala utbudet av välfärd framgent behöver vara ett samspel mellan det offentliga, det ideella och det privata.

Dagens regering har gett tydliga signaler till kommunerna i Sverige att jobba med den ofrivilliga ensamheten som både orsakar fysiskt och psykisk ohälsa. Där ska vi i Luleå ta stafettpinnen och se att en viktig del i kärnverksamheterna är att upptäcka, förebygga och bekämpa ofrivillig ensamhet. Både i skola, äldreomsorg och på våra olika omsorgsboenden i

kommunen. Åldrande måste ses ur ett helhetsperspektiv från pensionsålder till livets slutskede. För dem som är friska och bor i hemmet vill vi att möjligheten ska finnas att ha en träffpunkt i närområdet, träffpunkter som samarbetar med det lokala civilsamhället. Vi vill också att alla ideella föreningar ska kunna söka bidrag för aktiviteter för äldre över 65 år.

En stark genomtänkt tillväxt

Näringslivets förutsättningar har en avgörande betydelse för kommunens tillväxt och antalet i jobb. Luleå kommun ska därför vara näringslivsfokuserad. Detta innebär att politik och förvaltning ser till att underlätta för inflyttning till Luleå. Att kommunen är närvarande för både befintliga och intresserade verksamheter samt underlättar för bostadsbyggandet. Kommunen ska upprätthålla och utveckla servicegarantierna till vårt näringsliv samt ha schysta villkor i vår upphandling så att även små, lokala företag kan delta. Luleå har just nu en unik möjlighet att bli centrum i den gröna industriella tillväxt som hela världen tittat på med spänning. Kommunen kan skapa ett näringslivsklimat som kan hamna på toppnivå i landet i motsats till dagens bottenplacering som vi fått i näringslivsrankingar de senaste åren.

Vi Kristdemokrater står fast vid att Luleå kommun behöver en riktig nystart - en nystart för en välfärd att lita på och en stark genomtänkt tillväxt.

Ett mer hållbart Luleå

För att vi ska få ett hållbart samhälle måste alla ta ansvar. Det sker en snabb teknikutveckling inom miljöområdet. Därför är det viktigt att inte ta fram alltför snäva lösningar på framtida hållbara alternativ för ett hållbart tänk i Luleå. Det som idag är omöjligt kommer kanske i morgon att vara möjligt. När SSAB om några år går över till att producera stål i sitt nya stålverk i Luleå så minskar Sveriges koldioxidutsläpp med 7%.

Det individuella valet av transportslag är en viktig utgångspunkt för oss Kristdemokrater. Därför bör transportpolitiken fokusera på att främja förutsättningar för olika transportmedel baserat på de lokala behoven. Det är inte politikens uppgift att tvångskommendera hur människor ska transportera sig och det är definitivt inte politikens uppgift att värdera medborgarnas val av transporter som mer eller mindre smarta.

Vår landsbygd är vår tillgång

Alla branscher behöver arbetskraft. Bemanningssituationen i Luleå och Norrbotten ses som en av de största utmaningarna som vi nu står inför. Arbetskraft för industrin och det offentliga ser idag inte ut att räcka till. Därför måste vi se till att människor inte bara ska vilja jobba i Luleå utan även vilja leva här. Det är hit man vill ta sin familj och det är Luleå man föreslår sina vänner att flytta till. Veldig många vill bo i egen villa så därför måste vi ta fram mark för småhus och inte ta en genväg och bara bygga centrala lägenheter. Tanken om att bygga snabbt och högt i centrum kan bli något som vi senare kallar ogenomtänkt. Satsa mer på att möjliggöra boende utanför centrum. Vår landsbygd lockar idag människor som vill skapa sitt liv där möjlighet till boende och service på landsbygd möjliggörs. Därför ska vi i Luleå se positivt på och hjälpa privata markägare och byggaktörer som själva erbjuder sig att ta fram detaljplaner för områden där bostäder kan byggas.

Människor vill bo i en kommun som tar hand om sina invånare så därför måste vi satsa på god omsorg för barn, äldre och de med särskilda behov ute på vår landsbygd.

Kristdemokraterna vill att människor ska kunna bo och leva i hela kommunen. Vi kan se nationellt att på landsbygden finns energikällorna, mineralerna som behövs i den hållbara tekniken och den växtlighet som tillhandahåller livsmedel. Landsbygden ger energi till människor och en livsmiljö för de arter som är viktiga för liv och ekologisk mångfald. Genom att lyfta undan de hinder som idag finns för livet på landet kan vi få en positiv utveckling som gynnar hela vår kommun.

Värdera våra medarbetare

Luleå kommun har omkring 400 olika yrken, och våra medarbetare är väldigt viktiga för oss. För att skapa en bra arbetsmiljö behöver vi ha starka relationer – både mellan kollegor och mellan medarbetare och chefer.

För att förbättra arbetsmiljön ska förändringar drivas av medarbetarna själva och bygga på tillit. Medarbetare vill sin verksamhet det bästa och deras tankar och åsikter om just sin arbetsplats fortsatta utveckling är viktig att ta lyssna till.

Vi behöver också ge våra chefer rätt verktyg och förtroende så att de kan vara bra ledare. De ska känna sig som en del av hela kommunen, men också ha friheten att utveckla sin egen verksamhet. I dag är många arbetsgrupper för stora, så vi måste prioritera att skapa bättre förutsättningar för ledarskap.

Civilsamhället

Samhället är så mycket mer än det offentliga, alltså stat, landsting och kommuner. För oss är civilsamhället en av samhällets grundbultar - familjen, ideella organisationer, byalag, kooperativ, stiftelser, fackföreningar, ekonomiska föreningar och politiska partier. De ideella organisationerna är centrala i demokratiarbetet. Genom sitt arbete upprätthåller de demokratiska traditioner, liksom kunskap om förenings- och mötesfrihet och opinionsbildning

Skatteintäkter

Luleå kommun behöver en budget som både är realistisk och visar framtidstro.

Norrbottnen pekats idag ut som en tillväxtregion, och Luleå kan därför räkna med fortsatt utveckling. Samtidigt betalar Luleåborna cirka 1,50 kr mer i kommunalskatt än genomsnittet i Sverige.

Eftersom kommunalskatten är proportionell – alla betalar samma procent oavsett inkomst – påverkar en hög skatt de med låginkomst mest. Därför är det viktigt att kommunen tar ansvar för en hållbar ekonomi, så att invånarnas privatekonomi inte belastas mer än nödvändigt.

Om Luleå ska vara en attraktiv plats att bo och leva i, måste kommunen kunna erbjuda god service och välfärd till en kostnad som är jämförbar med andra liknande kommuner.

Statsbidrag

Budgeten för Luleå kommun 2027, och som beslutas om i juni 2026, kommer inte kunna ta hänsyn till nivån på statsbidrag som regeringens budgetproposition för 2027 väntas innehålla. Regeringens budgetförslag läggs nämligen planerligt på riksdagens bord under hösten 2026. Hur statsbidraget blir för Luleå kommuns del kommande år är dock svårt att sätta om just nu. Oavsett så kommer de att ha en positiv effekt på kommunens ekonomi och vi kan se att de ökade statsbidragen som kom från regeringen senaste åren gjort att vi som kommun redovisar plusresultat.

Kommunala bolag

De kommunala bolagen fungerar som verktyg för att driva kommunens arbete. Målet är att skapa nytta för kommunen och de som bor där. Bolagen ska arbeta tillsammans med ett gemensamt mål – att göra det bästa för kommunen. Det är viktigt att samordna bolagen och annan kommunal verksamhet för att snabbt kunna utveckla och förändra kommunen. Våra bolag ska drivas effektivt och det ska finnas relevans i dess fortsatta existens. Samhället förändras och kommunala bolag kan behöva säljas för att fortsatt generera bästa nytta och effektivitet. Vi Kristdemokrater är öppna för tanken om att sälja Lunet då den marknaden förändrats och kommer förändras framöver. Vi uppskattar summa på 675 miljoner som möjlig intäkt vid en försäljning. Detta skulle öka resultatet för 2027 kraftigt samtidigt som framtida räntekostnader skulle sjunka upp till 20 miljoner vid dagens ränteläge.

LLT har senaste mandatperioden fått en betydande ökning av kommunala medel tillfört samtidigt som man inte kan se någon större ökning av resande i lokaltrafiken. LLT borde likt övriga kunna effektivisera mer.

Sedan 2022 har det politiska styret i Luleå i samtliga budgetar gett LuleBo i uppdrag att bygga bostäder i byar och på landsbygden. Trots detta framgår det av LuleBos projektplaner för perioden fram till 2030 att inga nybyggnationer, på platser där man inte tidigare haft bostäder, är planerade utanför tätorten. Det är av stor vikt att Lulebo visar en tydlig vilja att verka i hela kommunen och inte enbart i centrala Luleå. Tidigare har bolaget haft lokaler på landsbygden, men dessa förvaltas idag av socialtjänsten. Vi anser att det bör utredas vilka fastigheter Lulebo kan återta i syfte att erbjuda mindre boenden för personer som vill lämna sitt hus eller sin gård, men ändå bo kvar i sin hembygd.

Kommunstyrelsen/Kommunstabben

Luleå står inför stora investeringar och börjar vi inte investera på ett genomtänkt sätt kommer onödiga kostnader för våra skattebetalare bli följderna av detta.

Kommunstyrelsen måste visa vägen framåt och ta ansvar för var människor ska bo. Ett kristdemokratiskt samhällsbyggande handlar om att skapa trygga, vackra och funktionella miljöer där invånarna känner delaktighet.

Hittills har Luleå främst satsat på förtätning och flerfamiljshus, men detta har skapat en obalans. Trots att många vill bo i villa planeras det inte för småhus i tillräcklig omfattning. Det påverkar kommunens attraktivitet och tillväxt och därför måste småhusbebyggelse prioriteras. Genom att förenkla byggprocessen och öka tillgången till byggbar mark kan vi möjliggöra fler villor och därmed ökad inflyttning.

Vi måste få en mycket bättre planering för byggande och för boende i hela kommunen. Här ska även högsta ansvaret för ett gott näringslivsklimat i kommunen ligga. Dagens bottenplacering i mätningar ska bytas ut mot topplaceringar.

Ett beslut från 2023 finns där vi satt ett riktmärke för antal medarbetare under en chef. Det finns fortfarande verksamheter som skulle vilja följa detta riktmärke men där inga resurser budgeterats. Vi ser det som viktigt att kommunen tar sina egna beslut på allvar och jobbar för dessa. Det är ett viktigt steg i vårt kompetensförsörjningsarbete.

Skogsbruket

Kommunens skogar ska förvaltas hållbart för klimat, ekonomi och samhälle med hög tillväxt, god koldioxidinlagring och högkvalitativt virke.

Kommunen behöver starta ett arbete med markbyte av kommunal skogsmark mot byggbar mark för företag och boende. Detta är ett strategiskt arbete så därför ser vi vikten av att Luleå kommuns skogsbruk planeras och beslutas av kommunstyrelsens förvaltning där även finansförvaltning ingår.

Vi Kristdemokrater ser det som viktigt att kommunstyrelsen:

- tar fram en strategi för de kommande tio åren avseende planläggning av tomtmark för villabebyggelse och flerfamiljshus i syfte att stärka Luleås tillväxt.
- strategi och plan för nya verksamhetsområden bör skyndsamt tas fram.
- utarbetar en plan för att följa sitt beslut gällande riktmärke för antal medarbetare under en chef.
- utreder hur handlingar från samråd och dialoger med landsbygden kan tillvaratas.
- övertar ansvaret för kommunens skogsbruk.
- ansvarar för att centrum är tillgängligt för alla former av framtida kommunikationer.

Förändringar jämfört med kommunförvaltningens förslag för 2027

- Effektiviseringskrav kommunikation - 3 miljoner
- Effektiviseringskrav HR -5 miljoner
- Ingen samordnad rekryteringsfunktion - 10 miljoner

Försäljning

- Försäljning av Lunet + 675 miljoner

Arbetsmarknad och utbildningsförvaltningen

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap, att stimulera elevernas intellektuella utveckling och att förbereda barn och unga för vuxenlivet. Skolan har också ett bildningsuppdrag att bygga på, och förmedla vidare de värden som är centrala för ett gott liv och ett gott samhälle.

Barnomsorgen

Förskolan ska stödja både barnens utveckling och familjernas vardag. Kristdemokraterna vill ge familjer större frihet att välja barnomsorg som passar deras behov. Därför behövs fler alternativ än bara kommunal förskola – särskilt viktigt för barn med särskilda behov.

Barngrupperna i Luleå är för stora. Nu när befolkningsprognoserna pekar på ett mindre antal födda barn har Luleå kommun en bra möjlighet att minska barngrupperna.

Kristdemokraterna föreslår att nuvarande förskolestruktur behålls och att personalen ska kunna jobba kvar på sina ordinarie arbetsplatser. Vi föreslår ett maxtak på 12 respektive 15 barn per grupp beroende på ålder. Förskolan ska vara en trygg och utvecklande miljö, både för barn och personal. Skolverket har riktlinjer för barngruppers storlek och Luleå kommuns barngrupper ligger långt över dessa rekommendationer. Föräldrar i Luleå ska känna sig trygga med att det finns tid för personalen att se och bekräfta barnen på sin avdelning. Tid för barn ger tryggare barn, och trygga barn är det som på sikt ger ett tryggare Luleå.

Föräldrar ska även lite på att kommunens barnomsorg ges i det närområde familjen bor i. Vi ska nu när statistik visar på mindre barnafödande visa mod att minska barngrupperna och istället för att stänga avdelningar.

Skolan

Att stärka elevernas lärande och förbättra skolresultaten i Luleå är av högsta prioritet. Kunskapen och elevernas lärande ska sättas i främsta rummet, föräldraansvaret ska vara tydligt, studiero ska råda, den garanterade undervisningstiden ska tillhandahållas och vid behov ska undervisningstiden utökas. Klassernas storlek ska framöver även minska i skolan. Undervisningen ska vara lärarledd och baserad på läroböcker av hög kvalitet. Därför behöver kommunen få en bild över hur tillgången till läromedel ser ut på våra skolor.

Vi vill underlätta för fler vuxna i skolan, som exempelvis klassmorfar eller unga vuxna som rastvakter. Det finns goda exempel på kommuner som fått lyckade resultat med detta där trygghet, lugnare miljö och gemenskap utvecklats. Skolorna ska också erbjuda mer idrott eller fysisk aktivitet för att alla barn ska röra på sig mer.

Studiero och arbetsro

Lärarnas arbetsmiljö ska prioriteras, studiero ska stärkas och likaså lärarnas auktoritet i klassrummet och gentemot föräldrarna. Skollagens åtgärder för att stävja stök ska utan förbehåll användas och varje skola ska ha ordningsregler som är väl förankrade med elever, skolpersonal och föräldrar.

Arbetsmarknad och gymnasiet

Kompetensförsörjning är en av många viktiga utmaningar. För att fler unga ska kunna vara förberedd att gå ut i jobb ska vi ha en gymnasieskola som just förbereder och möjliggör detta. Luleå ska erbjuda ett brett utbud av utbildningar på både gymnasie- och vuxennivå – och det ska ses som en styrka för kommunen.

Måltider

Måltidsservice uppdrag är att servera goda, hälsosamma, klimatsmarta och anpassade måltider i skolan. Livsmedelsverkets riktlinjer betonar att en näringsriktig skollunch som hamnar i magen är extra viktig för elever som inte äter så bra hemma. På så sätt kan skolmåltiderna bidra till ett mer jämlikt samhälle och en hållbar utveckling. Måltiderna har betydelse för hälsa, trivsel och goda skolresultat och måste ses som en investering. Vi ska fortsätta pågående satsning på Måltidsresa som nu påbörjats och fokus ska vara att kunna hitta lokala leverantörer av mat till våra barns måltider.

Vi Kristdemokrater föreslår:

- Att ett maxtak för barngruppers storlek i förskolan ska införas. Och vara implementerat 2029.
- Utveckla strategisk samverkan med fristående förskolor och skolor.
- Att stor valfrihet och mångfald med flera alternativa utförare ska finnas vid val av barnomsorg och förskola.
- Utredda skolstruktur i södra Luleå, inklusive högstadium i Antnäs och kapacitetsutnyttjande i Bergnäset.
- Att kommunen utreder möjligheten att anställa fler vuxna i skolan med olika uppdrag.
- Samordna resurser ytterligare mellan gymnasiet och vuxenutbildningen för att uppnå samordningsvinster.
- Att centraliseringstanken om fler skolor i centrum avbryts och att man möjliggör för skolor i närområde där barnen bor.
- Att erbjuda vegetabiliskt och animaliskt alternativ i skollunchen varje dag till elever.

Förändringar jämfört med kommunförvaltningens förslag för 2027

• Påbörja minskade barngrupper (BUN)	+ 30 miljoner
• Ökad lärartäthet i grundskolan	+ 2,5 miljoner
• Samordning gymnasiet och Komvux (AGN)	- 1 miljon
• Generell effektivisering (AGN)	-3 miljoner

Investeringar

- Bergnäsets skolstruktur bör utredas innan investering - 27 miljoner

Socialförvaltningen

En viktig omsorg

Att bli äldre är en del av livet som människa, men bara för att en människa åldras försvinner inte ens unika personlighet. Äldreomsorgen och vården av äldre är en av Kristdemokraternas mest prioriterade frågor. Vi vill vara med och bygga ett samhälle där äldre ska kunna åldras i trygghet med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg. Var och en ska ses som en unik person med ett lika värde, men med skilda intressen och bakgrunder. God vård, ett behovsanpassat boende och självbestämmande över sin vardag är en självklarhet – hela livet.

Närhet och gemenskap är grundläggande mänskliga behov, något som det offentliga inte fullt ut kan tillfredsställa. Av denna anledning måste äldreomsorgen måna om goda relationer med anhöriga och ett gott samarbete med exempelvis anhöriga, föreningar, samfund och andra ideella krafter.

Att vara i behov av stöd på grund av en funktionsnedsättning får inte medföra att individens enskilda behov glöms bort. Självbestämmande över sin vardag, ett behovsanpassat boende och en god vård när det behövs ska vara en självklarhet för alla hela livet. Varje person har en unik livsstil och livssituation vilket ställer krav på hur vi utformar omsorgen, för på samma sätt som unga människors livsstilar skiljer sig åt skiljer sig även de med behov av stöd och omsorg, vilket måste speglas i vår verksamhet. Det handlar om att alltid få ett värdigt bemötande, ett boende som känns tryggt, möjlighet till nära kontakt med omsorgen, att kunna påverka, och ha inflytande över sina insatser oavsett vart i kommunen man bor och vilket stöd man är i behov av.

Det ska vara en absolut självklarhet att en arbetsgivare säkerställer att personalen både förstår och gör sig förstådd hos de som de är satta att hjälpa. Rekryteringsbehoven är stora, men det är ingen lösning att sänka kraven utan anställer vi idag personer med bristande språkkunskap måste vi ansvara för att den förbättras.

Ofrivillig ensamhet

Den ofrivilliga ensamheten ska vara ett prioriterat mål att bekämpa i Luleå. Långvarig ensamhet medför en lågintensiv kronisk stress som kan ge effekter som högt blodtryck och inflammation, som i sin tur kan medföra sjukdomar som stroke, hjärtinfarkt och demens. Att införa kuratorer inom

omsorgen skulle vara en viktig insats i att kunna upptäcka och förebygga ofrivillig ensamhet.

Vi ska ha som målsättning att kommunen ska säkerställa att det finns platser på särskilda boenden för äldre över 85 år på lång sikt. Vi ska lämna en garanti på värdig väntetiden från ansökan till första erbjudande om boendeplats. Vi ska även ta kontroll över hur många som upplever ensamhet i våra verksamheter och därefter minska den upplevda ensamheten framöver. Detta gäller alla våra boenden inom omsorgen.

Unga i yrket

Det finns ett stort rekryteringsbehov av utbildad personal inom omsorgen. Utbildningar med inriktning inom vård och omsorg på gymnasiet är en bra väg in till arbete inom omsorgen men vi behöver fler unga som får en inblick i yrket. Vi vill se större insatser för att få unga människor att vilja jobba inom vårddyrket. Genom att ge unga människor möjlighet att arbeta extra inom äldreomsorg i tidig ålder kan intresset för vårddyrket väckas tidigare och vi kan då få fler att välja den yrkesbanan. Att bedriva helgcafé på äldreboende eller sköta enklare tvättjobb är exempel på jobb man kan erbjuda unga så att de får en bild av verksamheterna.

Hälsosam schemaläggning

Förutom att se de goda exemplen som finns inom den egna verksamheten bör kommunen ägna sig åt omvärldsbevakning för att tidigt kunna ta del av nya idéer och förbättringar.

Kristdemokraterna vill att en utbildningsinsats för schemaläggare genomförs för att skapa bättre arbetsvillkor. Arbetstiderna inom äldreomsorgen är en het fråga med delade turer, arbetstidsförkortning och EU direktivet om 11 timmars dygnsvila vilket gör schemaläggarnas arbete till en stor utmaning.

Kommunen ska ge laglig rätt till stöd – inte betala vite.

I åratal har Luleå kommun inte kunna ge det stöd och den hjälp som invånare har sökt och fått beslut om. Detta har medfört väldigt höga vitessummor. De som behövt stöd och hjälp genom ett boende har inte fått det. Fler omsorgs-, senior- och trygghetsboenden behövs i kommunen för att öka tryggheten och gemenskapen för de med behov. Vi måste ge detta lagliga stöd genom fler platser och bostäder. Det sociala innehållet på våra boenden behöver utvecklas så att de boende och deras anhöriga kan känna att en värdig vardag även ges i våra verksamheter.

Omsorgen är en av kommunens viktigaste kärnuppgifter. Den ska fungera varje dag, dygnet runt, för äldre, personer med funktionsnedsättning och andra som behöver stöd. När behoven växer måste resurserna också följa med. Därför förstärker vi socialnämnden med 40 miljoner kronor 2027, 45 miljoner kronor 2028 och 50 miljoner kronor 2029. Vår prioritering är att pengarna

ska märkas i vardagen. De ska stärka omsorgen nära brukarna, ge bättre förutsättningar för personalen och göra det lättare för chefer att planera och bemanna verksamheten på ett hållbart sätt. Det handlar om att skapa mer stabilitet i verksamheterna och bättre kvalitet för dem som behöver kommunens stöd.

Kristdemokrater föreslår:

- Att LOV införs inom omsorgsverksamheten.
- Att en pilotverksamhet med att erbjuda unga extrajobb införs.
- Att satsningar görs för att rekrytera kontaktpersoner.
- Att kommunen kartlägger hur den ofrivilliga ensamheten ser ut för de med olika funktionsnedsättningar så vi kan införa insatser som gör skillnad.
- Att alla omsorgsboenden utrustas med kylanläggning för att klara av krav som finns gällande inomhusklimat.
- Att förvaltningen tar fram en plan för att öka det sociala innehållet på våra boenden.
- En demensplan tas fram för att möta det växande behovet av värdig demensvård.
- Att förvaltningen mer aktivt jobbar med att säkra så att personalens både förstår och gör sig förstådd hos de som de är satta att hjälpa.
- Att en personalförstärkning påbörjas som utgår ifrån vårdtyngd i dagens verksamheter.

Förändringar jämfört med kommunförvaltningens förslag för 2027

- Påbörja personalförstärkning + 40 miljoner
- Uppdrag socialt inslag på boenden + 2 miljoner

Kultur och fritidsförvaltningen

Kultur hjälper oss att växa som människor och förbinder oss med tidigare generationers erfarenheter. Vår utgångspunkt är att kulturpolitiken ska stödja kulturen, men vi tror att det finns potential att hitta högre grad av självfinansiering. För den kulturverksamhet som kommunen finansierar eller delfinansierar vill vi lägga uppdrag om att öka intäkterna för sponsring, försäljning och biljettintäkter.

Vi får inte ett rikt föreningsliv med ständigt nya politiska pekpinnar. Vi måste värna gemenskapernas självständighet, om inte annat för att motverka ensamheten i alla åldrar och stärka de sammanhållande krafterna i samhället.

Luleå har ett aktivt föreningsliv inte minst inom idrott. Våra idrottsföreningar bidrar med gemenskap, hälsa, attraktivitet och mötesplatser. Dessa mötes och aktivitetsplatser skall finnas i hela vår kommun, inte bara centrumnära.

Unga med funktionsnedsättning behöver få mer stöd för att ha möjlighet till en aktiv fritid. På sin fritid knyter men relationer och får uppleva den viktiga gemenskapen med andra.

Vi ser med glädje att skärgården är under fortsatt utveckling och vi ska möjliggöra för företag som vill fortsatt utveckla denna tillsammans med kommunen.

Lokalkostnader är idag höga och vi ska se över hur effektivt vi använder våra lokaler. En del verksamheter kan rymmas i mer ändamålsenliga och billigare lokaler.

Luleås senaste område för villor, Hällbacken/Dalbo, har många barn och ungdomar som idag saknar lokal att aktivera sig och idrotta i. Kommunen ska under näste mandatperiod planera och bygga en idrottshall i det området.

Det är också viktigt att använda den utrustning för att bedriva biograf som finns i Råneå samt planera för underhåll av det badhus som finns i Råneå. Badhusets viktiga funktion ska säkras för lång tid framöver.

Vi Kristdemokrater föreslår:

- Att fler krav ställs på ökade intäkter för de verksamheter som kommunen finansierar.
- Att civilsamhället ska ha en betydande roll i att bedriva kultur- och fritidsverksamhet.
- Möjligheten att öppna upp bion i Råneå som finns i skolans aula. Där står modern utrustning som borde användas för filmvisning.
- Se över avtal för fritidsgårdar – närvaro i stadsdelar före dyra centrala lösningar.
- Att Luleå kommun gör en satsning på fritid för unga med funktionsnedsättning.
- Att Luleå kommun förbereder och planerar för en ny inomhushall för Hällbackan/Dalbo. Hallen ska stå färdig 2029.
- Presenterar en långsiktig plan för underhåll och investeringar för Råneå badhus.

Förändringar jämfört med kommunförvaltningens förslag för 2027

- Generell effektivisering - 5 miljoner
- Höjt LOK-stöd +1,5 miljoner
- Satsning funktionsnedsättning, bra fritid + 1 miljoner

Infrastruktur och serviceförvaltningen

Luleå ska vara navet i vår tillväxt i hela Norrbotten. Många nyinvesteringar kommer göras och där måste stor vikt vara att göra dessa genomtänkta och effektiva. Kronandalen är ett exempel där vi byggt tätt och inte tagit hänsyn till våra medborgares behov av bil. Även snöskottningen i denna trånga stadsdel kommer bli ett problem som kommer medföra stora kostnader för kommunen.

Luleå kommun äger idag fastigheter som inte används av någon verksamhet. Fastigheterna och kommunen skulle må bättre av att sälja dessa till ägare som på ett bättre sätt skulle investera och underhålla/utveckla fastigheterna.

Luleå står just nu mitt i en stor industriell omställning. Den ska ta oss som nation i ett stort steg framåt till en hållbar framtid. Sista åren har kommunen jobbat och möjliggjort för industrins etableringar. Detta innebär att hundratals hektar av våt och skogsmark främst i mittbyarna planeras exploateras för vägar, elledning och vätgasledningar. Kommunen ska arbeta aktivt för att byarna som upplåter denna mark kompenseras på något sätt som kommer invånarna i byarna till del.

Luleås kommun har när byar frågat efter kompensation visat på cykelvägar som man vill prioritera. Däremot är tanken hos kommunen att dessa skall ingå i den regionala trafikplanen och då låta Trafikverket stå för investeringen. Detta blir fel. Tycker vi som kommun att det är av hög prioritet att byarna får cykelväg som kompensation då måste kommunen också ta ansvar och bygga dessa cykelvägar.

Idag ser vi en oroväckande trend i att vi gör vägar smalare vid större underhållsarbete. Vi har fått presenterat att tillgängligheten för bilkörning ska bli sämre i ett mål att få medborgare att välja andra färdssätt. Vi ska fortsättningsvis vara en vänlig stad, för cyklister, de som väljer lokaltrafik, gående och bilister. Inte medvetet försämra för någon.

Norra hamnen i Luleå är en av stadens mest centrala och värdefulla miljöer, med stor betydelse för både invånare och besökare året runt. Området rymmer en betydande utvecklingspotential, men har under lång tid präglats av avsaknad av en tydlig och sammanhållen politisk inriktning. Kommunen står inför flera konkreta beslut som påverkar området, såsom exploateringen av den tidigare brandstationstomten Bävern samt ombyggnationen av parkeringen Trekanten. Dessa åtgärder riskerar att genomföras utan att bidra till en genomtänkt helhet.

Vi menar att kommunen måste ta ett tydligt politiskt ansvar för utvecklingen av Norra hamnen. Innan ytterligare investeringar genomförs bör en samlad och långsiktig plan för hela området tas fram och politiskt förankras. Utan en sådan helhetssyn finns en uppenbar risk att resurser används ineffektivt och att resultatet blir fragmenterat.

Vår inriktning är att Norra hamnen ska utvecklas till en levande och tillgänglig mötesplats, med goda möjligheter att ta del av vattnet och isen, samtidigt som området binds samman på ett hållbart och attraktivt sätt.

Vi Kristdemokrater föreslår:

- Att ett uppdrag om att sälja ut 5-10 fastigheter ur lokalbanken.
- Utred möjligheten till en mer kostnadseffektiv projektering, upphandling och genomförande av kommunala investeringar vid exploatering av nya byggprojekt.
- Öka andelen konkurrensutsatt teknisk verksamhet.
- Att vi tänker mer kostnadseffektivt vid nyinvesteringar i gator och vägar.
- Ett ökat driftspåslag för enskilda vägar.
- Pausa avsmalning av vägar för att få en utvärdering från bilförare och de som använder vägarna för gång och cykel.

Förändringar jämfört med kommunförvaltningens förslag för 2027

- Trafikskador, kostnader skall belastas av försäkringar/TFF - 1 miljon
- Driftspåslag enskilda vägar + 3 miljoner
- Försäljning lokaler + 2 miljoner
- Generella effektiviseringar - 3 miljoner

Investeringar

- Reinvestering gator +10 miljoner
- Cykelvägar landsbygd, +10 miljoner
- Effektivisering vid nyproduktion. Material/utrustning -10 miljoner
- Kaj Norra hamnen -10 miljoner

Politiskt samarbete för Luleås utveckling

För att möta framtidens utmaningar i Luleå krävs nya offensiva reformer med brett politiskt stöd. Vi i Luleå kan inte genomföra hela samhällsomvandlingen på egen hand. Det är nödvändigt att öppna upp för fler aktörer inom den kommunala servicen, vilket kan skapa större effektivitet och förbättrad kvalitet genom konkurrens.

Offensiva reformer innebär att ge invånarna mer självbestämmande och valfrihet, vilket stärker individens roll och bidrar till ett dynamiskt samhälle. Samarbete inom en allians skapar en gemensam grund för att driva igenom dessa reformer, med fokus på effektivitet, innovation och öppenhet.

Tillsammans kan vi skapa en mer flexibel och anpassningsbar kommunal struktur som inte bara klarar av, utan blomstrar i mötet med framtidens utmaningar. Genom att främja konkurrens och samarbeta med privata aktörer kan vi säkerställa att Luleå står starkt rustat för framtiden.

Vi Kristdemokrater känner hopp för framtiden då vi vet att förutsättningar för framtida politiska samarbeten finns där vi kan ge Luleå det kommunen behöver men som man inte kan få med dagens majoritet.

Vi Kristdemokrater, vi tror på Luleås framtid!

Driftsbudget 2027-2029 (tkr)

Drift	Kommunbidrag			Kommunbidrag inkl förändringar		
	År 2027	År 2028	År 2029	År 2027	År 2028	År 2029
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	271 918	277 056	281 252	253 918	259 056	263 252
KS/Räddningstjänst	93 019	98 433	99 354	93 019	98 433	99 354
KS/Kollektivtrafik	189 727	194 972	199 925	186 927	192 172	197 125
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	515 184	516 790	527 338	511 184	511 790	522 338
Barn- o utbildningsnämnd	2 019 861	2 049 797	2 051 401	2 052 361	2 112 297	2 121 401
Kultur o fritidsnämnd	428 969	436 021	442 430	426 469	437 521	443 930
Socialnämnd	2 402 149	2 451 745	2 504 370	2 444 149	2 498 745	2 554 370
Infrastruktur- och servicenämnd	451 636	470 408	484 321	453 636	472 408	486 321
Miljö- och byggnämnd	34 525	35 041	35 470	36 525	37 041	37 470
Överförmyndarnämnd	14 156	14 211	14 430	14 156	14 211	14 430
Valnämnd	1 661	1 665	4 671	1 661	1 665	4 671
Kommunrevisionen	3 375	3 424	3 511	3 375	3 424	3 511
Summa nämnder	6 426 179	6 549 563	6 648 472	6 477 379	6 638 763	6 748 172

Investeringsbudget 2027-2029 (tkr)

Investeringar	Investeringsbudget			Investeringsbudget inkl förändringar		
	År 2027	År 2028	År 2029	År 2027	År 2028	År 2029
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	12 300	10 200	10 200	12 300	10 200	10 200
KS/Kommunstyrelseförvaltningen, exploatering exkl VA	159 550	150 950	115 400	159 550	150 950	115 400
KS/Räddningstjänst	11 150	33 100	3 250	11 150	33 100	3 250
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Barn- o utbildningsnämnd	167 300	325 300	284 800	140 300	205 300	174 800
Kultur o fritidsnämnd	53 350	72 900	49 000	53 350	72 900	149 000
Socialnämnd	159 000	189 000	159 000	159 000	189 000	159 000
Valnämnd	300	300	300	300	300	300
Miljö- och byggnämnd	500	500	500	500	500	500
Infrastruktur- och servicenämnd	596 350	464 900	347 450	596 350	474 900	352 450
Summa investeringar, skattefinansierade	1 161 400	1 248 750	971 500	1 134 400	1 138 750	966 500
Infrastruktur- och servicenämnd, VA	279 500	302 250	282 200	279 500	302 250	282 200
Summa investeringar nämnder	1 440 900	1 551 000	1 253 700	1 413 900	1 441 000	1 248 700

Resultatbudget 2027-2029 (tkr)

RESULTATBUDGET (TKR)	År 2027	År 2028	År 2029
Nettokostnad nämnder	-6 477 379	-6 638 763	-6 748 172
Nettokostnad finansförvaltning	501 241	338 729	207 868
Avskrivningar	-456 380	-475 806	-491 628
Verksamhetens nettokostnad	-6 432 518	-6 775 840	-7 031 932
Skatteintäkter*	5 644 227	5 924 072	6 199 429
Generella statsbidrag*	847 522	879 479	889 730
Verksamhetens resultat	59 231	27 711	57 227
Finansiella intäkter	86 000	89 000	91 000
Finansiella kostnader	-75 840	-92 372	-106 804
Årets resultat, tkr	69 391	24 339	41 423
Finansiellt mål för kommunen: resultat 1-3 % av skatter och statsbidrag			
1%-gräns	64 917	68 036	70 892
Årets resultat i % av skatter och bidrag uppnår	1,1%	0,4%	0,6%

Kassaflödesanalys	År 2027	År 2028	År 2029
Årets resultat	69 391	24 339	41 423
Återförda avskrivningar*	456 380	475 806	491 628
Återförda pensionskostnader (påverkar ej likviditet)	8 072	22 681	34 026
Kassaflöde från löpande verksamhet	533 843	522 826	567 077
Investeringar	-1 413 900	-1 441 000	-1 248 700
Försäljning mm	775 000	100 000	100 000
Lånebehov*	105 000	800 000	580 000 *
Övrigt	0	0	0
Kassaflöde från löpande verksamhet	-57	-18 174	-1 623

Långfristiga skulder IB år 2026	-1 600 000
Prognos lån år 2026	710 000
Prognos IB år 2027	-2 310 000
Totalt lånebehov 2027-2029	1 485 000

	År 2027	År 2028	År 2029
Utgående låneskuld efter upplåning, 2027-2029	-2 415 000	-3 215 000	-3 795 000

Vi föreslår bifall till Kristdemokraternas förslag till Plan och Budget 2027-2029.

/Kristdemokraterna Luleå